



VÝSKUM KOMUNIKAČNÉHO REGISTRA SLOVENSKEHO TRESTNÉHO PRÁVA

Miroslav Zumrík

16. celoslovenské stretnutie jazykovedcov
Inšpirácia Ľudovíta Štúra a 21. storočie

29. 10. 2025

Slovenský národný korpus
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra, v. v. i., Slovenská akadémia vied

Rámec výskumu

- slovenská právna lingvistika a jej sčasti
nesystematický a nekompaktný charakter
(Imrichová – Turočková, 2005, s. 5)
- syntetizujúce uchopenie právnej komunikácie:
interaktívna štylistika, štylistika komunikačných sfér
v ich zložitosti a vzájomnej interakcii (interferenciách)
- využívanie dostupných zdrojov (databáz, korpusov) a nástrojov
na kvantitatívnu analýzu javov
- slovenská korpusová štylistika, nateraz v začiatkoch
(Slančová a kol., 2022, s. 140)

Zameranie vlastného doterajšieho výskumu

- prevažne synchrónny pohľad
- **čiasťková otázka:**
komunikačné funkcie frekventovaných kombinácií slov
(*lexical bundles*) v právnych a administratívnych textoch (2021)
- **čiasťková otázka:**
sémantické vlastnosti frekventovaných substantív
v právnych a ne-právnych textoch (2023)
- **syntetizujúci pohľad:**
analýza štylistických zložiek slovenských súdnych rozhodnutí
v trestných veciach (2024)

Jazyk slovenských súdnych rozhodnutí

- ***interdisciplinárny teoretický rámec:***

interaktívna štylistika a právna veda

- ***materiálový základ a nástroje:***

a) korpusy JÚĽŠ SAV:

Korpus súdnych rozhodnutí v2.0 (10,6 mld tokenov)

Korpus právnych predpisov v slovenčine v1.9 (45 mln tokenov)

b) korpusy SNK:

Prim-10.0-public-sane (1,6 mld tokenov)

c) databázy súdnych rozhodnutí a údajov MS SR

<https://www.justice.gov.sk/sudy-a-rozhodnutia> (4,5 mln textov)

d) české korpusové a kvantitatívne nástroje (*CALC, QuitaUp*)



Jazyk slovenských súdnych rozhodnutí

- ***deduktívny postup (zhora nadol):***
 - a) komunikačná sféra slovenského trestného práva
 - b) komunikačné situácie trestného konania
 - c) texty súdnych rozhodnutí z komunikačno-pragmatického, štruktúrno-kompozičného, kontextového, semiotického, dialogického, epištolárneho, textologického, žánrového hľadiska
 - d) jazykové vlastnosti súdnych rozhodnutí: lexikálno-, morfo- a syntaktickoštylistická úroveň analýzy
 - e) kvantitatívne charakteristiky individuálnych textov
 - f) paralingvo-, pragma-, psycho-, socioštylistická úroveň analýzy
 - g) filozofické aspekty súdnych rozhodnutí a trestného práva

Jazyk slovenských súdnych rozhodnutí

- ***analyzovaný materiál:***
 - a) Podkorpus súdnych rozhodnutí v trestných veciach za rok 2022 (10,3 mln tokenov)
 - b) Podkorpus zákonov za roky 2012 – 2022 (9,2 mln tokenov)
 - c) Podkorpus prim-10-public-sane za roky 2020 – 2021 (13,4 mln tokenov)
 - d) Vzorky rozhodovacích činností sudcov/sudkýň Okresného súdu Trnava, Krajského súdu v Trnave, Najvyššieho súdu SR a Špecializovaného trestného súdu (8 vzoriek; 47 – 201 tisíc tokenov)
 - e) Individuálne texty rozhodnutí zo vzoriek d) a zákonov (16+2 texty; 729 – 58213 tokenov)

Jazyk slovenských súdnych rozhodnutí

- ***niektoré rámcové zistenia:***
 - a) komplexnosť komunikačnej sféry a komunikačných situácií
 - b) komunikačno-pragmatická rôznorodosť a kompozično-štruktúrna zložitnosť textov
 - c) viacnásobná interferencia registrov
- ***niektoré kvantitatívne zistenia*** (*na základe 115 jazykových vlastností*), napríklad v porovnaní so zákonmi i referenčným korpusom potvrdené:

štatisticky signifikantné zastúpenie vybraných substantív (*obžalovaný, poškodený, súd, deň, trest, odpor*), značiek, neživotných maskulín, datívu, lokálu a inštrumentálu, vybraných verb (*nebyť, podať, rozhodnúť, rušiť, vziať, spôsobiť*), pasívnych particípií, transgresívu, pronomín (*jeho*), prepozícií (*proti*), dvojbodiek, prototypických konjunkcií pre zlučovací vzťah (*ako aj, ako i, ako ani*)

Ďalší výskum právnych textov

- porovnanie a štylistická interpretácia
vybraných kvantitatívnych mier rozhodnutí (uznesení)
Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho súdu ČR
(2025)

Budúci výskum

- diachrónna korpusová analýza používania transgresívu
v slovenských textoch, vrátane právnych (2026)
- štúdia a príprava projektu so zameraním na štylistické vlastnosti
pôvodných slovenských právnych textov v porovnaní
s prekladovými textami (tzv. *eurolekt*) (2026)



Ďakujem za pozornosť!

miroslav.zumrik@korpus.juls.savba.sk

Slovenský národný korpus

Jazykovedný ústav Ľ. Štúra, v. v. i., Slovenská akadémia vied

Bibliografia

Imrichová, M. – Turočková, M. (2015): *Lingvistická analýza právnych textov*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity.

Slančová, D. et al. (2022): *Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky I, II*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity.

Zumrík, M. (2021): *Lexical bundles in the corpus of Slovak judicial decisions*. Jazykovedný časopis, roč. 72, č. 2, s. 705 – 718.

Zumrík, M. (2023): *Comparative lexical analysis of noun lemmas in Slovak judicial decisions*. Jazykovedný časopis, roč. 74, č. 1, s. 140 – 149.

Zumrík, M. (2024): *Jazyk slovenských súdnych rozhodnutí*. Bratislava: Veda.

Zumrík, M. (2025): *A quantitative analysis of Slovak and Czech supreme courts decisions*. Jazykovedný časopis, roč. 76, č. 1, s. 132 – 141.